

ПРО ВОВЧИКА, ЯКИЙ ВИПАВ ІЗ КНИЖКИ

(п'єсу створено в рамках III Лабораторії драматургії НСТДУ)

Інценізація за мотивами «Про вовка, який випав з книжки» Робберхта Тьєррі

авторка

Олена Шевченко

zdu_otveta@ukr.net

ДІЙОВІ ОСОБИ:

ВОВЧИК - пласка ілюстрація вовка, яка ожила

ВАСИЛЬ - охоронець у бібліотеці, самотній дідусь

КОЗА й КОЗЕНЯТКО - з казки "Вовк і семеро козенят"

МИШКА, ЖАБКА, ЗАЙЧИК, ЛИСИЧКА, ВОВЧИК - персонажі з казки "Рукавичка"

ЗГРАЯ ОВЕЦЬ

ЗГРАЯ ВОВКІВ

ЛАКЕЙ та ГОСТІ БАЛА - люди в камзолах, кальсонах, перуках, бальних платтях

ВОВК - персонаж з казки "Колобок"

МИСЛИВЦІ й ВОВК

СЦЕНА 1

Темрява. Промені ліхтаря ковзають по приміщенню бібліотеки, по полицях із книгами. З'являється чоловік з ліхтариком у формі охоронця. Розмовляє сам із собою.

В а с и л ь: Так, заспокойся. Все тут нормально.

В а с и л ь: Ага. Нормально. А чого світло вже вдруге вирубається?

Охоронець вкручує пробку й світло одразу вмикається.

В а с и л ь: Може, сюди грабіжники залізли? Хочуть щось вкрасти?

В а с и л ь: Та кому тут що потрібно! Це ж бібліотека (*стусає полицю*). Самі книжки. Нічого цінного. Купа папіру з буквами.

Охоронець кілька разів клацає вимикач. Уважно оглядає приміщення.

В а с и л ь: Нікого немає. От і прекрасно!

Вимикає світло. Приміщення знову опиняється в темряві. Охоронець вдає ніби виходить, йде повільно, кряхтить, гупає дверима, але потім навшпиньках швиденько шмигає назад до читальної зали й притулюється до стіни.

СЦЕНА 2

Полиця з книгами. Рядок книг розділений навпіл. Від книги обережно відходить пласка ілюстрація вовка.

В о в ч и к: Та що ж це таке! Я хочу додому!

Вовк починає бігати між двома книгами, намагається з усієї сили вдаритися об обкладинку, але марно. Він лише сповзає по ній донизу.

В о в ч и к: Та що ж тут коїться! А ну відкривайся! Швидко, я сказав! Я додому хочу! Як тепер потрапити назад?

Вовчик притуляється до іншої книги, стоїть так кілька секунд. Але нічого не стається.

В о в ч и к: От халепа! А може, я не з цієї книги випав? Що ж мені тепер робити?

Раптом вмикається світло. Вовчик намагається обережно притулитися до книги, щоб злитися з нею та стати непомітним. Але зустрічає погляд охоронця, який дивиться прямо йому в очі.

В а с и л ь: Ні. Точно не з цієї. Тут якісь рецепти. Оладки, торти, печиво.

Вовчик несміливо притуляється до іншої книги.

В а с и л ь: Я не дуже розбираюся в книгах. Та навряд чи ти - з детектива.

Вовчик піднімає вгору лапку й кладе на книгу, яка лежить зверху. Охоронець заперечливо хитає головою.

В а с и л ь: Геометрія.

Вовчик кладе лапку зверху на книгу з іншого боку. Охоронець роздивляється обгортку книги.

В а с и л ь: На біографію Стуса ти точно не схожий.

В о в ч и к: А на кого я схожий? Ти мене впізнав?

В а с и л ь: Звичайно.

В о в ч и к: Так! Звісно! Я - злий і страшний сірий вовк!

В а с и л ь: Погоджуюся, що сірий. І що вовк.

В о в ч и к: Ми, вовки - дуже лячні!

В а с и л ь: Вовки - лячні. Ти - не дуже.

В о в ч и к: Мене всі навколо бояться! Ти маєш тремтіти від жаху і благи пощадити тебе!

В а с и л ь: Ну, вибачай.

В о в ч и к: Rrrrrrrrrr!

В а с и л ь: Дуже переконливо. Ти - молодець.

В о в ч и к: Отож! А тепер знайди і принеси мою книжку. І давай швиденько, я сказав!

В а с и л ь: Ні-ні, шановний малюче, так не піде. Може, в твоїй отій книзі тебе всі і бояться, але зараз ти не в книзі. А тут. В бібліотеці. У нас бажано розмовляти як? Тихо. Не заважати один одному. Якщо тобі потрібна допомога, то що? Треба ввічливо попросити.

В о в ч и к: *(замислився, грізно)* Допоможи мені, швидко!

В а с и л ь: Не швидко, а будь ласка.

В о в ч и к: *(так само грізно)* Допоможи мені, будь ласка!

В а с и л ь: Не дуже люб'язно. Та вже краще. Хоча я навряд чи допоможу, якщо чесно. Зараз багато чого про вовків пишуть. Але спробую.

Охоронець переглядає книжки, обирає одну з полицки, починає читати, регоче.

В о в ч и к: Хіба там про мене?

В а с и л ь: Ні, але цікаво. Цю собі візьму. Бо шось телевизор мені набрид.

Відкладає собі книгу, бере іншу, кладе біля Вовчика, розкриває на початку.

В а с и л ь: Може ця, спробуй.

Вовчик лягає в книгу, охоронець опускає обкладинку. З книги стирчить хвіст, охоронець обережно теж вкладає його між сторінками.

В о в ч и к: Ого! Тут справжній ліс! Аууу! Як пахне!

Вовчик зникає між сторінками. Охоронець сідає й починає читати відкладену книгу.

СЦЕНА 3

Вовчик на галявині. Озирається. Бачить мішок. Підіймає його, роздивляється. Раптом отримує стусана й падає. Підіймається й бачить Козу з Козеням.

К о з а: Де вони?

В о в ч и к: Хто?

К о з а: Не прикидайся!

К о з е н я: Ма...

К о з а: *(козеняті)* Сховайся!

В о в ч и к: Я не розумію, про кого ви!

К о з а: Де мої козенята?

В о в ч и к: Я звідки знаю! Я їх не бачив.

К о з а: Зараз ще отримаєш!

К о з е н я: Ма!..

К о з а: Сховайся, сказала тобі!

В о в ч и к: Та не треба *(замислився)*. Будь ласка, не треба! Я правду кажу, я нікого не бачив. Будь ласка!

К о з а: Брешеш! Ще й ввічливим прикидаєшся! Обманув моїх козенят і з'їв!

В о в ч и к: Боже збав! Нікого я не їв! Хоча їсти хочу, аж живіт урчить.

К о з а: Та то мої козенята кличуть мене на допомогу!

Коза хапає Вовчика. Козеня хапає Козу.

К о з е н я: Ну ма!

К о з а: Що таке? Цукерок більше не дам! Забагато на сьогодні!

К о з е н я: Це не він.

К о з а: Як це, не він? Це ж вовк?

К о з е н я: Вовк. Але не схожий та того вовка.

К о з а: А той який?

К о з е н я: Такий як цей, але не такий.

К о з а: Це ж надо!

В о в ч и к: Дякую!

К о з е н я: Нема за що.

К о з а: А де ж нам того шукать, який той був би?

Вовчик тікає.

СЦЕНА 4

Охоронець здивовано із захватом читає вже іншу книгу. З'являється Вовченя.

В а с и л ь: Радий тебе бачити. Тобто, краще б ти не повернувся, звичайно. Але я радий, що ти тут. Ну ти поняв.

В о в ч и к: Поняв.

В а с и л ь: Що, немає там вовка?

В о в ч и к: Є. Але я якийсь не такий. Сказали, не схожий.

В а с и л ь: Я тут ще одну знайшов з вовком, начебто. Давай спробуємо.

Охоронець бере відкладену книжку.

СЦЕНА 5

Вовчик затиснутий між Мишкою, Жабкою, Зайчиком та Лисичкою в рукавичці.

В о в ч и к: Я вибачаюся, а де я?

М и ш к а: Вдома.

В о в ч и к: Нарешті! Дуже радий вас всіх бачити! Здрастуйте!

Л и с и ч к а: Пострибайчик, передай, будь ласка мій сік.

З а й ч и к: Який такий твій сік, Лисичко-сестричко? Ти вже свій сік на сніданок випила!

Л и с и ч к а: Мені Жабка-скрекотушка свій віддала!

Ж а б к а: Я нічого не віддавала!

Л и с и ч к а: Тоді Мишка-шкряботушка!

М и ш к а: Навіть не сподівайся. З бананом - мій улюблений. Нікому не віддам.

З а й ч и к: *(іронічно)* Можеш у Вовчика-братика попросити.

Л и с и ч к а: А він хіба вже прокинувся?

М и ш к а: Прокинувся.

Ж а б к а: Та ось же він спить. Він раніше дванадцятої не встане.

М и ш к а: Та ні, ось він - не спить. Очі відкриті.

Ж а б к а: Закриті!

М и ш к а: Може, він до тебе й з закритим оком стоїть. А до мене - з відкритим.

Ж а б к а: Спить!

М и ш к а: Не спить!

Ж а б к а: Спить!

М и ш к а: *(Вовчику)* Скажи, що ти не спиш!

Ж а б к а: *(штовхає Вовчика-братика)* Прокидайся! Прокидайся й скажи їй, що ти спиш!

В о в ч и к - б р а т и к: *(прокидається)* Га? Шо? Тю! Чого ти?

М и ш к а: *(дивиться на Вовчика)* А це тоді хто?

Л и с и ч к а: Ще один Вовк? Свят-свят-свят! Нам тут тіки ще когось зайвого не вистачало.

В о в ч и к: Із задоволенням вас залишу! Не надто приємна тут атмосферка. Зовсім не відчуваю себе як вдома.

СЦЕНА 5

Охоронець стоїть із розкритою книгою.

В а с и л ь: Ні?

В о в ч е н я: Ні.

В а с и л ь: Тоді - сюди спробуй.

Вовченя застрибує в книгу.

СЦЕНА 6

Вовченя в лісі. На лузі пасеться отара овець. Вовченя радісно вискакує на луг.

В і в ц я: Не, ну ти подивись на нього!

В і в ц я: Ну як же так.

В і в ц я: Поїсти нормально не дадуть!

В і в ц я: Трясця тобі в пуп!

В і в ц я: Ти чого так рано? Це ж тільки початок!

В і в ц я: Бе!

В і в ц я: Неподобство яке!

В і в ц я: Йди звідкіля прийшов!

В і в ц я: Ми ще голодні!

В і в ц я: Бе!

В і в ц я: Давай-давай звідси!

В і в ц я: Та хай вже лишається... Яка різниця, коли...

В і в ц я: Чуєш ти, кучерявий, тихо там. І сам не гам, і другому не дам. Дай поїсти! Встигнеться ще!

В і в ц я: До побачення!

В і в ц я: Та йди вже, шлунок стає як тебе бачу!

В і в ц я: Котися швидше!

В і в ц я: Шановний, завітайте, будь ласка пізніше, згідно регламенту. Якщо ви загубилися, звертеся зі змістом.

В і в ц я: Альо, ну що ще тобі не ясно? Йди вже!

Вовчик тікає.

СЦЕНА 7

Охоронець регоче над вже іншою книгою. Вовченя вистрибує зі своєї книги.

В а с і л ь: Ну як там?

В о в ч и к: Та мене, той... як сказати. Попросили пізніше зайти. Зарано, кажуть.

В а с и л ь: Пізніше так пізніше. Заплигуй.

Охоронець розкриває книгу ближче до кінця. Вовчик застрибує.

В о в ч и к: А ти чого іржеш як скажений? Сам казав, що шуміти не можна.

В а с и л ь: Ой. Вибачаюсь. Просто смішно донезмоги. Вже не пам'ятаю, коли я так сміявся. Ще у школі, мабуть.

В о в ч и к: Хоча, тут же нікого немає, ти нікому не заважаєш. Так, мабуть, можна і пошуміти трохи.

В а с и л ь: Згоден. Так, мабуть, і справді можна. Дякую.

В о в ч и к: Про мене там нічого нема?

В а с и л ь: Поки вовків не зустрів. Хіба що автор на В починається? Чи не на В. *(Дивиться обкладинку)* Це все написала якась ягідка! Уявляєш? Вишня! А ні, це прізвище таке - Вишня. Остап звати.

В о в ч и к: Прикро.

В а с и л ь: А мені як прикро, що я раніше читати не любив.

Вовчик прикривається обкладинкою, зникає в книзі. Охоронець повертається до читання. Несамовито регоче.

СЦЕНА 8

Та сама галявина в лісі. На галявині лежить згряя вовків. Вовченя радісно вискакує на луг.

В о в к: О! З'явився - не забарився.

В о в к: Герой, що тут ще сказати.

В о в к: Чого прийшов?

В о в к: Ми вже без тебе впоралися, як ти бачиш.

В о в к: Йди звідкіля прийшов!

В о в к: Ти б ще пізніше прокинувся. Ми вже все без тебе зробили.

В о в к: Щиро дякуємо за допомогу!

В о в к: Ледацюго.

В о в к: Кращого ми від тебе й не очікували.

Вовченя тікає.

СЦЕНА 9

Охоронець задумливо дивиться на закриту книжку. Сумний Вовчик виходить зі своєї книги, сідає поруч із охоронцем.

В а с и л ь: Чаю хоч? З млинцем.

В о в ч и к: Хочу. А що таке чай і млинець?

В а с и л ь: Це... Як би тобі пояснити.

Охоронець дістає тортосок з сумки. Наливає чай з термоса в щось маленьке для Вовчика. Відщипує від млинця маленький шматочок, скатує його в невеличкий млинець, простягає Вовчикові. Той куштує.

В о в ч и к: Поняв. Це щось смачне. Дуже смачне.

В а с и л ь: Дуже-дуже смачне.

В о в ч и к: Дуже-дуже-предуже смачне.

В а с и л ь: Ладно-ладно. Поборов.

Їдять мовчки.

В а с и л ь: Що сталося не хочеш розповісти?

В о в ч и к: Нє.

В а с и л ь: Іншу книжку спробуємо?

В о в ч и к: Так.

В а с и л ь: Давай он ту. Казки якісь.

В о в ч и к: Давай. Доїмо тільки.

Їдять мовчки.

В о в ч и к: На мене там не чекали. Прогоняли навіть.

В а с и л ь: Значить, ти точно тепер знаєш, що то - не твій дім.

Їдять мовчки.

В о в ч и к: А чого ти вже не регочеш?

В а с и л ь: Та книжки не тільки веселі є. Ця трохи сумна. І чого я раніше тут лише телевизор дивився. Або спав. Дома - готую або на городі копирсаюся. А тут міг би про стільки всього прочитати!

В о в ч и к: Круто тобі. Ти читати вмієш. А тут що написано?

В а с и л ь: Стародавні казки. Їх тут багато має бути.

В о в ч и к: Відкривай. Я вже доїв і лапи облизав. Повернуся додому ситим.

СЦЕНА 10

Замок. Звучить музика. Чутно сміх. У двері входить декілька нарядних людей. Лакей зачиняє за ними. В бік дверей прямує Вовчик.

Л а к е й: Перепрошую, пане. Але в такому вигляді не можна. Тут - бал!
В о в ч и к: Та мені тільки на хвилинку. Я лише гляну, що там за дверима.
Л а к е й: Тоді вам треба вдягти кальсони й перуку.
В о в ч и к: Що?! Я не можу! Я - вовк! Що мені скажуть інші вовки!
Л а к е й: Тоді можете вдягти плаття. Але перуку - обов'язково в будь-якому випадку.
В о в ч и к: Та ви смієтеся з мене? Я - вовк, я - злий і страшний! Я не буду вдягати це премиле гарнюсеньке платтячко!
Л а к е й: Тоді, вибачте, не можу вам нічим допомогти.
В о в ч и к: Тоді я вас вкушу зараз!

Двері відчиняються, виходять дівчина та хлопець у нарядному вбранні. Лакей зачиняє за ними двері. Пара уходить.

Л а к е й: Будьте так ласкаві, кусніть! Я так втомився. Дуже хочу на лікарняний.
В о в ч и к: Так що вам заважає - хочете, то йдіть.
Л а к е й: У нас тут, у сімнадцятому столітті, все не так просто, як у вас у лісі.
В о в ч и к: Тобто, за цими дверима лісу нема?
Л а к е й: Ні.
В о в ч и к: А вовків?
Л а к е й: На щастя, ні.
В о в ч и к: А мене ви теж раніше не зустрічали?
Л а к е й: На жаль, ні.
В о в ч и к: А чому на жаль?
Л а к е й: Бо ви ввічливий і з вами не нудно. Я б вам допоміг, але пустити ніяк не можу. Та якщо хочете - зазирніть. Ніякого лісу там справді немає.
В о в ч и к: Ну що ви, я вам вірю. Але подивлюся. Ніколи ще не бачив балу.
Л а к е й: Прошу.

Лакей відходить у бік, Вовчик зазирає в отвір для ключа. Двері відчиняються. Вовчик відскакує. Виходять кілька нарядних людей. Вовчик заглядає всередину. Лакей береться зачинити двері, тримає їх трохи довше, ніж потрібно, щоб Вовчик встиг роздивитися. Потім обережно, щоб не вдарити Вовчику носа, зачиняє.

В о в ч и к: Гарно як! Бал - це дуже красиво. Але домом навіть не пахне.

СЦЕНА 11

Вовчик стоїть навпроти Вовка.

В о в к: ...і все, що треба робити, це сказати "Колобок-колобок, я тебе з'їм". Він мені співає, перестрибує й котиться далі. А я потім - роблю що хочу, сплю, граюся, їм, знову сплю. Обожаю свою роботу. Тільки втомився. Може, ти зможеш мене на тиждень підмінити? Я у відпустку збігаю?

В о в ч е н я: Та тут же вмерти можна з нудьги!

СЦЕНА 12

Вовчик виринає з хащі. Стоїть на стежці. Повз нього мисливці з рушницями несуть вовка, який прив'язаний до палиці й намагається щось сказати крізь кляп. Вовчик перелякано крокує назад у хащу.

СЦЕНА 13

Темно. Вовчик спускається по мотузці. Чутно голос Василя.

В а с и л ь: І куди він подівся? Ти куди подівся? Шмигнув так швидко повз мене!

В о в ч и к: Тут я сам впораюсь, дякую! Легка обкладинка була!

В а с и л ь: Негайно повернися!

В о в ч и к: Чого це? Я вже втомився блукати, я додому хочу!

В а с и л ь: Якщо це навіть твоя казка, то я б радив тобі заскочити з іншої сторінки.

В о в ч и к: А чого?

В а с и л ь: Бо ти зараз - в димарі у хаті, де на тебе чекають три порося.

В о в ч и к: То й що?

В а с и л ь: Я не багато читав. Але цю казку знаю. Ти зараз впадеш у казан з гарячущою водою. Не хочу тебе лякати, але я б сказав, з окропом.

Вовчик швидко лізе по мотузці вгору.

СЦЕНА 14

Вовчик і Василь стоять перед купою розгорнутих книжок.

В а с и л ь: Ось ця ще може. Тут пес намальований, а собака - то хто? То - твій родич.

В о в ч и к: Ні.

В а с и л ь: Дуже далекий родич.

В о в ч и к: Не хочу. Я втомився. Я хочу додому. Але де він і який.

В а с и л ь: Моя зміна скоро скінчиться. Ми маємо тут все поприбирати.

Носять книжки на полиці. Охоронець - великі, Вовчик - тоненькі.

В о в ч и к: А що тут буде, коли ти підеш?

В а с и л ь: Прийдуть Любов Петрівна та Ніна Григорівна. Поп'ють кави та відчинять бібліотеку. Потім будуть приходити люди. Діти й дорослі. Братимуть собі книжки. Я раніше думав, чого вони всі сюди плентаються - беруть, віддають, беруть, віддають. А оно - он воно що! Тут же цілі світи в книгах! А ще - і такі різні!

В о в ч и к: А раптом мою книгу заберуть?

В а с и л ь: То повернуть за тиждень. На те вона й бібліотека.

В о в ч и к: А ти куди подінешься?

В а с и л ь: Я поїду додому. Поїм, посплю. Хочеш зі мною?

В о в ч и к: *(мовчить)*.

В а с и л ь: А завтра ввечері мені знову сюди на роботу, і ми ще пошукаємо твою книжку.

В о в ч и к: А раптом я не з книжки? Може, з картини?

В а с и л ь: Може.

В о в ч и к: *(дивиться в глядацьку залу)* Може, з цієї?

В а с и л ь: *(теж дивиться в глядацьку залу)* Щось я тут нікого схожого на тебе не бачу. Жодного вовка. А може, ти з розмальовки?

В о в ч и к: Може.

В а с и л ь: Слухай, малий. А яке в тебе взагалі-то ім'я? Може, ми так знайдемо твою домівку.

В о в ч и к: Не знаю.

В а с и л ь: Ну як же так! Як тебе називають, коли кличуть?

В о в ч и к: Не пам'ятаю, щоб мене колись хтось кликав. Ти оце мене назвав Малим і Вовчиком.

В а с и л ь: Може, ти з книги, та не головний герой. Такий, якому ім'я і не треба.

В о в ч и к: Тобто, все, що про мене написано це, типу, раптом повз хату пробігла вовча згря.

В а с и л ь: Це не діло. Тобі терміново потрібно ім'я.

В о в ч и к: А в тебе яке ім'я?

В а с и л ь: Василь.

В о в ч и к: А можна я теж буду Василь?

В а с и л ь: Слухай, ну не настільки терміново потрібно. Давай в мене дома ще подумаємо?

В о в ч и к: У.

В а с и л ь: Що у?

В о в ч и к: Мене будуть звати Вовчик У. Все, ім'я придумали. Що ми тепер будемо робить у тебе вдома? Можна ще таких круглих штукенцій у дірочку смачних наробити?

В а с и л ь: Млинців? Не можна, а потрібно! На наступну зміну. Чого ж не можна.

В о в ч и к: Мені здається, що у тебе вдома я буду як у себе вдома. А що ще будемо робити?

В а с и л ь: Поїмо, поспимо. Полуницю треба полити й горошок. Погодуємо курей. Заберемо у курей що? Яйця. Для млинців. До речі. Якщо я тебе понесу в отій книзі з рецептами, тобі буде зручно? Там є якийсь чудернацький рецепт млинців. Хочу спробувати.

В о в ч и к: Авжеж. Там приємно пахне.

Охоронець бере книгу з полиці. На підлогу випадає сусідня книга. Охоронець її піднімає. Читає назву.

В а с и л ь: А ти раптом не пам'ятаєш дівчинку у червоній шапочці? З корзинкою такою, з пиріжками й маслом. Шла через ліс.

В о в ч и к: Ліс пам'ятаю.

В а с и л ь: Може, спробуємо останню книгу?

В о в ч и к: Ходімо вже додому, я страшенно хочу побачити як робляться ті дріяві штуки.

В а с и л ь: Млинці.

В о в ч и к: Так. Млинці і чай.

В а с и л ь: Взагалі-то нескладно. Треба взяти два свіженьки яйця, стакан коров'ячого молока у сусідки попросить, цукру стакан, цукор любий, якій в магазині в акції буде, муки просіяти стакан, солі...

Охоронець і Вовчик ставлять книжки на полицю, охоронець показує Вовчику як замісити тісто й підкидати млинці на уявній сковорідці. Вовчик нюхає уявні млинці, потирає свій живіт.

Кінець
2021